

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНСЬКИХ МОВ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної
філології

Михайло РОШКО

« 3 » липня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФОНЕТИКА ТА ТЕОГРАМАТИКА ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Предметна спеціальність (Спеціалізація) (за наявності)	035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська Англійська мова та література.
Освітня програма	Переклад
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	французька

Робоча програма навчальної дисципліни «Фонетика та теорграматика другої іноземної мови» для здобувачів вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності **035 Філологія** предметної спеціальності (спеціалізації) (за наявності) **035.041 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська** освітньої програми **Англійська мова та література. Переклад**

Розробник:

Кікало Анжеліка Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романських мов та зарубіжної літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри *романських мов та зарубіжної літератури*

протокол № 8 від «30» травня 2023 року

Завідувач кафедри Діана СМУЖАНИЦЯ

Схвалено науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 4 від «30» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Вікторія СИНЬО

© Кікало А. В., 2023р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	4	
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	7	
	Лекції:	
	30	
	Практичні (семінарські):	
	14	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Фонетика та теорграматика французької мови»** є надання студентам системних знань про теоретичні аспекти фонетичної та граматичної систем сучасної французької мови як другої іноземної та формування у майбутніх фахівців основ наукового мислення. Вивчення дисципліни логічно поділяється на два модулі : фонетика французької мови та теоретична граматика французької мови. У модулі «Фонетика французької мови» розглядаються приклади артикуляції, ознак голосних та приголосних, фонетичних явищ французького мовного потоку, а також особливостей інтонації різних типів речень. Модуль «Теоретична граматика» розширює уявлення про співвідношення явищ мови і мовлення, про системність граматичних одиниць та явищ, закономірності морфологічних та синтаксичних явищ у французькій мові.

Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких загальних компетентностей (ЗК):

ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК-8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Та фахових (ФК) компетентностей:

ФК-1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК-2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК-8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік
- відповіді на практичних заняттях
- презентації
- виконання завдань модульної контрольної роботи.

Під час навчання використовуються такі основні методи: 1) традиційні: вербальні (розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія), наочні (ілюстрування, демонстрування, метод самостійного спостереження студента), практичні (практичні роботи), проблемний, аналітико-синтетичний методи, індукція, дедукція, порівняння, узагальнення; 2) інтерактивні методи; 3) методи контролю і самоконтролю в навчальній діяльності.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, презентації.

Форма модульного контролю: письмова

Форма підсумкового семестрового контролю: усна (іспит)

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	презентація	50	100
6	7	7	6	7	7	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	презентація	50	100
6	5	6	6	6	6	5	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	40	4	40
Презентація	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання відповідей на семінарських заняттях

- «відмінно» 5-7 б. – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;
- «добре» 4-5 б. – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при граматичному аналізі тексту, або у вимові;
- «задовільно» 2-4 б. – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо

відповідає, плутає фонетичні й граматичні поняття та явища, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях;

- «незадовільно» 0-1 б.– студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується у фонетичних та граматичних явищах французької мови, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Критерії оцінювання презентації

9-10 балів – Презентація демонструє точне розуміння завдання, ясне і логічне представлення ходу дослідження, завдання виконано у повному обсязі. Слайди презентації чітко структуровані без стилістичних, орфографічних і граматичних помилок, використана професійна лексика, словниковий запас різноманітний, презентація відповідає змісту проєкту, логічно ілюструє його. Презентація містить гіперпосилання;

5-8 балів – Завдання виконано частково, слайди містять певну кількість лексичних, орфографічних і граматичних помилок, презентація не відображає зміст проєкту в повному обсязі, частково ілюструє його;

1-4 бали – Завдання виконано з великою кількістю помилок, словниковий запас одноманітний, презентація або не відповідає змісту проєкту, або виконана недбало.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на практичних заняттях, презентації, результати самостійної роботи. Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає 10 завдань (кожне з яких оцінюється у 5 балів): 6 теоретичних питань (по 3 з фонетики та граматики) з відкритими відповідями, 4 практичні завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A		зараховано
82-89	B		
74-81	C		
64-73	D		зараховано
60-63	E		
35-59	FX		не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковий семестровий контроль – залік, який проводиться в усній формі.

Студент може не допускатися до семестрового контролю, якщо у встановлені графіком освітнього процесу терміни він не підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання, оцінювання яких, згідно із робочою програмою навчальної дисципліни, має відбутися під час семестру. Залік складають здобувачі освіти, яких не влаштовує позитивна оцінка, виставлена за результатами модульних контролів, а також ті, хто отримав оцінку в межах від 35 до 59 балів. Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою здобувача вона може бути зарахована як підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни. З метою підвищення рейтингової оцінки здобувач вищої освіти, за бажанням, може скласти іспит із дисципліни під час сесії, результат якого визнається остаточним.

Білет складається з 2-х питань (1-е завдання з фонетики та 1-е завдання з теорграматики).

Оцінювання заліку

- «зараховано» 90-100 б. – студент демонструє як відмінні знання, так і вміння та навички правильної французької вимови та фонетичних явищ французької мови; студент бездоганно засвоїв практичний матеріал, повністю орієнтується в фонетичних явищах французької мови, правильно артикулює вивчені фонети, проявив глибокі знання граматичних явищ французької мови, вміння їх аналізувати та порівнювати, демонструє глибокі і всебічні знання дисципліни, засвоїв основні положення рекомендованої літератури, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «зараховано» 74-89 б. – студент виявляє добрі знання, вміння та навички правильної французької вимови та фонетичних і граматичних явищ французької мови; добре засвоїв практичний матеріал, володіє основними фактами з рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; добре артикулює вивчені фонети, має практичні навички граматичного аналізу, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу засвоєного матеріалу;

- «зараховано» 60-73 б. – студент в основному опанував практичними знаннями навчальної дисципліни, але нечітко артикулює, допускає грубі недоліки в аналізі граматичних понять та явищ французької мови, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях;

- «незараховано» 1-59 б. – студент не опанував навчальний матеріал теми, не вміє правильно артикулювати, не володіє основними граматичними поняттями французької мови, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A		зараховано
82-89	B		
74-81	C		

64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX		не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Фонетика французької мови

Тема 1. Класифікація голосних французької мови. Голосні відкриті/закриті, переднього/заднього ряду, огублені/неогублені, носові/неносові.

Тема 2. Фонетичний складоподіл. Наголос у слові та синтагмі. Ритмічна група. Історична та ритмічна довгота. Елізія. «Е» випадне.

Тема 3. З'єднання звуків у мовному потоці. Зчеплення (enchaînement) та зв'язування (liaison). Випадки обов'язкового зв'язування.

Тема 4. Інтонація стверджувального речення. Інтонація питального та окличного речення.

Тема 5. Класифікація французьких приголосних та особливості їх артикуляції. Напівголосні / напівприголосні.

Тема 6. Зміна фонем французької мови в мовному потоці. Явище асиміляції. Поняття норми та стилю вимови. Французька версифікація.

Модуль 2. Теоретична граматики французької мови

Тема 1. Мета та основні поняття курсу теоретичної граматики. Завдання курсу теоретичної граматики французької мови в порівнянні з практичною граматиною. Загальна характеристика граматичної будови сучасної французької мови. Поняття граматичного значення, граматичної форми та граматичної категорії.

Тема 2. Частини мови. Частини мови як граматичні класи слів. Критерії визначення частин мови в традиційній граматиці. Самостійні й службові частини мови. Проблема адекватності традиційної класифікації. Теорія синтаксичних класів слів.

Тема 3. Граматичні властивості іменника. Визначення іменника як частини мови. Класифікація іменника. Категорія числа у різних класах іменника. Проблема категорії роду. Артикль як категорія означеності/неозначеності іменника. Граматичні властивості прикметника та прислівника.

Тема 4. Загальна характеристика дієслова та граматичні категорії особових та безособових форм дієслова. Класифікація дієслів. Категорія часу, виду, стану, способу дієслова. Класифікації умовного способу. Проблема наказового способу та субжонктиву. Безособові форми дієслова (інфінітив, герундій, дієприкметник).

Тема 5. Детермінативи та інші службові частини мови. Артикль – основний детермінатив, його граматичні категорії. Присвійні, вказівні, питальні, відносні, неозначені детермінативи, їх граматичні особливості. Займенники. Прийменники, сполучники.

Тема 6. Синтаксис сучасної французької мови. Словосполучення та просте речення у граматичних дослідженнях. Традиційна модель членів речення. Проблема другорядних членів.

Тема 7. Складне та ускладнене речення. Розмежування складносурядних і складнопідрядних речень. Інфінітивна конструкція. Абсолютний дієприкметниковий зворот.

6.2.

Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Класифікація голосних французької мови	6	2	2			4
Тема 2. Фонетичний складоподіл. Ритмічна група	4	2				2
Тема 3. З'єднання звуків у мовному потоці	6	2				4
Тема 4. Інтонація у різних типах речень	6	2				2
Тема 5. Класифікація французьких приголосних	8	2	2			4
Тема 6. Зміна фонем французької мови в мовному потоці	6	2	2			2
Модульна контрольна робота	4	2				2
Разом за модуль	40	14	6			20
Модуль 2						
Тема 1. Мета та основні поняття курсу теоретичної граматики.	6	2				4
Тема 2. Проблема визначення частин мови	4	2				2
Тема 3. Граматичні властивості іменника, прикметника та прислівника	6	2	2			2
Тема 4. Дієслово у французькій мові	8	2	2			4
Тема 5. Детермінативи та інші службові частини мови	8	2	2			4
Тема 6. Синтаксис сучасної французької мови. Словосполучення та просте речення	8	2	2			4
Тема 7. Складне та ускладнене речення	6	2				4
Модульна контрольна робота	4	2				2
Разом за модуль	50	16	8			26
Разом за семестр	90	30	14			46

6.3.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Класифікація голосних французької мови	2	
2	Тема 5. Класифікація французьких приголосних	2	
3	Тема 6. Зміна фонем французької мови в мовному потоці	2	
4	Тема 3. Граматичні властивості іменника, прикметника та прислівника	2	
5	Тема 4. Дієслово у французькій мові	2	
6	Тема 5. Детермінативи та інші службові частини мови	2	
7	Тема 6. Синтаксис сучасної французької мови. Словосполучення та просте речення	2	
Разом		14	

6.4.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Відповідність голосних звуків французької мови графічним знакам.	2	
2	Ознайомлення з органами мовлення (голосові складки, язик, ротова порожнина, носова порожнина, піднебіння, губи) .	2	
3	Артикуляція у французькій та англійській/німецькій мовах.	4	
4	Порівняння французьких та українських приголосних.	2	
5	Особливості ритму та інтонації, мелодики французької мови.	2	
6	Відповідність приголосних французької мови графічним знакам.	2	
7	Правила декламації поезій та відтворення пісенного тексту.	4	
8	Особливості вимови розмовного стилю французької мови.	2	
9	Новітні тенденції у сучасній граматиці французької мови	4	
10	Поняття дистрибуції. Типи дистрибуцій	2	
11	Проблема адекватності традиційної класифікації частин мови	2	
12	Займенник, групи займенників та їх грам.категорії	4	
13	Безособові форми дієслова	2	
14	Проблема слів категорії стану	2	
15	Субстантивація, ад'єктивація, адвербіалізація як результат між класових міграцій частин мови	2	
16	Ускладнене речення в традиційній граматиці	2	
17	Категорії тексту	2	
18	Підготовка до модульної контрольної роботи	4	
Разом		46	

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА (у разі потреби)

Технічні засоби: комп'ютер, мобільний телефон.

Обладнання: інтерактивна дошка, проектор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

- Коростельова Л.І. Практична фонетика французької мови. Посібник для студентів II курсу філологічних факультетів університетів К.: Вид. центр КНЛУ, 2003. 103 с.
- Лемешко Л.С., Табачек І.В. Посібник з теоретичної граматики французької мови. К.: Вид. Центр КНЛУ, 2005. 134с.
- Abry D., Veldeman-Abry J. La phonétique : audition, prononciation, correction. Paris : CLE international, 2007.
- Charliac L., Motron A.-C. Phonétique progressive du français. Niveau intermédiaire. Paris : CLE internationale, 2001.
- Dragan E. Grammaire théorique de la langue française. Cours théorique. Bălți, 2012. Режим доступу: <https://studylibfr.com/doc/9978126/grammaire-th%C3%A9orique-de-la-langue-fran%C3%A7aise>
- Grevisse M., Goosse A. Le bon usage. 14e édition. – Bruxelles : De Boeck, 2008.
- Nikou Ch. Phonétique et prononciation. Athènes : Université nationale et capodistrienne d'Athènes, 2018.
- Petiot G. Grammaire et linguistique. P. : Armand Colin, 2000. 176 p.
- Phonétique progressive du français - Niveau débutant (A1/A2) - Livre + CD - 2ème édition. Paris, CLE International, 2018.
- Рорович М.М. Cours théorique de grammaire française. Morphologie. Чернівці. Вид.-во Букрек, 2010. 287 с

Допоміжна література

- Вінічук Л.С. Звуки французької мови: навчально-методичний посібник з практичної фонетики французької мови. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2002. 74 с.
- Barféty M., Beaujouin P. Compréhension orale. Niveau 1. CLE International, Paris, 2004.
- Barféty M., Beaujouin P. Compréhension orale. Niveau 2. CLE International, Paris, 2004.
- Grégoire M., Kostucki A., Grammaire progressive du français. CLE International, 2012.
- Guiraud P. La syntaxe du français. – Paris: Presse universitaire de France, 1997. – 128 p .
- Maingueneau D. Linguistique pour le texte littéraire. Paris: Nathan, 2003.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- <http://tinread.usb.md:8888/tinread/fulltext/dragan/grammaire.pdf> Grammaire théorique de la langue française
- <https://apprendre.tv5monde.com/fr/aides/grammaire>
- <http://apprendre.tv5monde.com/> - сайт TV5 Monde, сторінка для учня / студента, відеосюжети з практичними завданнями для розвитку вмінь аудіювання.
- <http://phonetique.free.fr>
- <http://research.jyu.fi/phonfr/08.html> – гемінація та довгота приголосних

<http://research.jyu.fi/phonfr/14.html> – про явище enchaînement.
<https://savoirs.rfi.fr/fr/apprendre-enseigner/langue-francaise/les-accents-de-lalangue-fran%C3%A7aise> - акценти Франції та країн Франкофонії.
<https://savoirs.rfi.fr/fr/apprendre-enseigner/langue-francaise/phon%C3%A9tique> – сторінка RFI з практичними вправами для опанування різними фонетичними явищами.
<https://www.youtube.com/watch?v=IchG8EQX1Q4> як вимовляти французькі носові голосні
<https://www.youtube.com/watch?v=n6knVuoNA4w> французькі голосні
http://french.chass.utoronto.ca/fre378/1_2.html Syntaxe théorique
<http://www.cours.fse.ulaval.ca/frn-19972/frnarbre7/5rangs/ph/conn/theo/phtheo.html>
http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_41_1_6145
La grammaire en théorie et pédagogie.
http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/lfr_0023-8368_1979_num_41_1_6148
http://dspace.usc.es/bitstream/10347/3394/1/pg_423-436_verba29.pdf De la grammaire traditionnelle à la grammaire dérivationnelle